

ASOCIÁCIA STRÁŽCOV

CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ SLOVENSKA

Vážený pán
Ing. László Sólymos
minister
Ministerstvo životného prostredia SR
Námestie Ľudovíta Štúra 1
812 35 Bratislava

č.j. 7/2016

Spišská Nová Ves 10.5.2016

Vážený pán minister,

Asociácia strážcov chránených území Slovenska (ASCHÚS) je občianske združenie, ktoré združuje terénnych pracovníkov ŠOP SR, ktorí majú oprávnenia člena stráže prírody, ako aj členov stráže prírody. Pracovníci ŠOP SR, ktorí sú našimi členmi, sú zaradení hlavne vo funkcii strážca.

Asociácia strážcov chránených území Slovenska je riadnym členom International Ranger Federation (IRF).

Naším prvoradým cieľom je zlepšiť a zefektívniť ochranu nášho najväčšieho bohatstva – prírody, tak, aby toto bohatstvo ostalo zachované pre ďalšie generácie, ktoré prídu po nás. Pre dosiahnutie tohto hlavného cieľa ASCHÚS naši členovia vyvíjajú maximálne úsilie.

Ďalším našim cieľom je zabezpečiť aj pravidelné vzdelávanie našich členov a na základe dohody o spolupráci uzavretej so ŠOP SR aj vzdelávanie pre strážcov a členov stráže prírody, ktorí nie sú našimi členmi. ASCHÚS preto v úzkej spolupráci organizuje dvakrát ročne stretnutia strážcov, ktorých programom sú okrem výmeny skúseností aj pravidelné školenia, na ktoré pozývame lektorov z rôznych odborov. Často sú našimi hosťami aj zahraniční kolegovia, ktorí nám poskytujú cenné rady a námety pre našu prácu. Naši členovia vypracovali viacero rôznych metodických pokynov a usmernení k výkonu strážnej služby, z ktorých niektoré ŠOP SR vydala ako záväzné usmernenia a príručky.

Okrem vzdelávania sa Asociácia snaží hájiť záujmy strážcov a zabezpečiť skvalitnenie podmienok výkonu náročného povolenia strážcu chráneného územia.

V roku 2000 podpísala s Asociáciou strážcov prírody chránených území Českej republiky Dohodu o vzájomnej spolupráci medzi českou a slovenskou asociáciou strážcov. Na základe tejto Dohody sa naši strážcovia zúčastňujú stretnutí českej Asociácie strážcov a naopak českí strážcovia sa zúčastňujú stretnutí našej Asociácie. Na každom takomto stretnutí prebehlo aj spoločné zasadnutie výborov oboch Asociácií. V roku 2010 na spoločnom stretnutí slovenských a českých strážcov na Veľkej Javorine bolo napísané Memorandum strážcov Českej a Slovenskej republiky, ktoré poukazuje na problémy strážcov. Toto memorandum bolo adresované a odoslané na ministerstvá životného prostredia oboch republík. Dodnes sme sa, žiaľ, naň nedočkali odozvy z MŽP SR.

Práca strážcu je mimoriadne náročná – na čas, odbornú a fyzickú zdatnosť, a najmä na morálnu odolnosť strážcu. Strážca musí byť, často sám, v teréne a nesmie brať ohľad na to, či je leto, zima, či prší, sneží alebo praží slnko. Hlavne však musí byť v službe v čase zvýšenej návštevnosti chránených území – cez soboty a nedele a v čase prázdnin. V službe sa stretáva s rôznymi ľuďmi, ktorí sa dopúšťajú priestupkov, niekedy aj trestných činov na úseku ochrany prírody a krajiny. Sú časté prípady, kedy je slovné napádaný pre výkon svojej práce. Ľudia, ktorí sa dopúšťajú priestupkov, ho často hrubo urážajú, vyhrážajú sa mu a mnohokrát ho nerešpektujú, pretože vedia, že ich konanie je vo väčšine prípadov beztrestné.

Strážcu verejnosť vníma ako predstaviteľa administratívy národného parku alebo chránenej krajinej oblasti. Návštevníci chráneného územia práve podľa jeho vystupovania, reakcií, schopnosti komunikácie a interpretácie cieľov chráneného územia posudzujú celú administratívu chráneného územia.

Povolanie strážcu sa nevykonáva pre peniaze, ale z presvedčenia; chápeme ho ako poslanie. Preto, aj keď naša práca nie je dostatočne finančne ohodnotená, málokto z nás sa na to sťažuje (strážcovia sú zaradení do 8. triedy platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme, pričom je jedno, či strážca má, alebo nemá vysokoškolské vzdelanie). V ešte ťažšej situácii sa však nachádzajú dobrovoľní členovia stráže prírody školení a menovaní teraz okresnými úradmi v pôsobnosti kraja, ktorí pracujú len vo svojom pracovnom voľne. Aj napriek týmto problémom strážcovia sú, pracujú a svojej práci všetci obetujú veľa svojho voľného času a vlastných finančných prostriedkov na úkor svojich rodín.

Vážený pán minister,

dôvodom nášho listu je žiadosť o pomoc pri zlepšení výkonu strážnej služby ochrany prírody a vyriešenia niektorých problémov, ktoré sú podľa nášho názoru závažnou a zásadnou prekážkou pri jej kvalitnom výkone.

Ako prvý problém vnímame súčasný systém riadenia strážnej služby. Profesionálni strážcovia sú riadení prostredníctvom jednotlivých Správ veľkoplošne chránených území ich zamestnávateľom ŠOP SR a členovia stráže prírody zas ich zriaďovateľom, okresnými úradmi v sídle kraja, a teda spadajú dokonca pod iný rezort – MV SR. Podľa nášho názoru je potrebné poveriť ŠOP SR riadením oboch stráží – profesionálnej aj dobrovoľnej s tým, že na ŠOP SR by boli presunuté všetky kompetencie, ktoré pri zriaďovaní, riadení a financovaní dobrovoľnej stráže prírody majú okresné úrady. Len tak je možné efektívne, zodpovedne a profesionálne riadiť a vykonávať strážnu službu ochrany prírody.

Druhým problémom sú, aj napriek viacerým prísľubom, ešte stále nedostatočné kompetencie strážcov prírody. Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny síce určuje oprávnenia stráže prírody, ale tieto sú pri súčasnom vývoji nelegálnych konaní páchatel'ov priestupkov, iných správnych deliktov a trestných činov podľa nášho názoru nepostačujúce. Dodnes nám chýbajú základné smernice a pokyny týkajúce sa výkonu strážnej služby.

Ďalším problémom, ktorý nás trápi, je nedostatočné materiálne vybavenie strážcov. Strážcom chýba základná pomôcka pre výkon služby, a to jednotná uniforma. Naši strážcovia sa okrem odznaku štátnej ochrany prírody, resp. stráže prírody, so štátnym znakom SR a služobného preukazu, napriek snahe vedenia našich organizácií o zabezpečenie jednotnej uniformy, temer neodlišujú oblečením a výstrojom od návštevníkov chránených území. Taktiež nám chýbajú prostriedky na osobnú ochranu strážcov a donucovacie prostriedky, ktoré nás zákon oprávňuje použiť. Len strážcovia dvoch Správ veľkoplošne chránených území používajú pri výkone služby služobné zbrane a donucovacie prostriedky, aj to v obmedzenom počte. Strážcovia ostatných chránených území a členovia stráže prírody používajú pre osobnú ochranu pri výkone služby súkromné zbrane, ktoré si kúpili za vlastné prostriedky! Domnievame sa, že altruizmus v tejto

podobe nie je na mieste. Možno to prirovnať k situácii, keď by si príslušník policajného zboru nosil do služby súkromnú zbraň.

Ako vážny problém vnímame aj absenciu pravidelného preškoľovania a následného preskúšania všetkých strážcov a členov stráže prírody. Lebo len odborne zdatný strážca môže kvalitne a zodpovedne vykonávať túto náročnú funkciu a povolanie v prospech nášho životného prostredia a ľudstva.

O týchto nedostatkoch vo výkone strážnej služby napriek ústretovosti ŠOP SR, ktorá v posledných rokoch (od podpisu dohody o spolupráci) podporuje vzdelávanie strážcov, sa hovorí už dlho, žiaľ, doteraz sa nič neudialo. Pracovná skupina ASCHÚS, ktorá sa zaoberá riešením daného problému a ktorá sa zúčastňovala aj na rokovaníach o pripravách novely zákona o ochrane prírody a krajiny, vypracovala viacero legislatívnych návrhov na riešenia týchto nedostatkov a zaslala ich na MŽP SR. Naše pripomienky a návrhy sa ale v žiadnej z noviel nerešpektovali.

Vážený pán minister,

obraciame sa na Vás so žiadosťou o pomoc pri riešení týchto, podľa názoru dobrovoľných a profesionálnych strážcov, ktorých ASCHÚS zastupuje, vážnych problémov a zároveň Vám ponúkame pomoc pri ich riešení. V prípade Vášho záujmu sme schopní v krátkom čase vypracovať a doručiť legislatívny návrh, ktorý by slovenských strážcov oprávneniami, povinnosťami a systémom riadenia strážnej služby ochrany prírody zaradil medzi vyspelé krajiny Európskej únie a sveta, v ktorých si ich prácu vážia a považujú ju za prínos nielen životnému prostrediu, ale spoločnosti a ľudstvu.

Zároveň Vás v prípade Vášho záujmu žiadame o určenie termínu osobného stretnutia, kde by sme spoločne prerokovali navrhované zmeny a podrobnejšie Vás s nimi oboznámili.

Mgr. Dan Hartánský
prezident
Asociácie strážcov
chránených území Slovenska

ASOCIÁCIA STRÁŽCOV
CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ SLOVENSKA
občianske združenie
Radlinského 1, 052 01 Spišská Nová Ves
IČO: 319 612 40